

sodybos teritorijoje, buvusios NKGB–MGB vidaus kalėjime nužudytų rezistentų masinės kapavietės teismo archeologijos tyrimai (Garmus *ir kt.* 1999; Jankauskas *ir kt.* 2005; Jankauskas 2009, p.395–404); netrukus Tuskulėnų masinė kapavietė sulaukė ir Vakarų šalių mokslininkų dėmesio (Bird 2013, p.86–92, 107–199, 259–270, 278–288, 310–324). Šiame kontekste Lietuvos partizaninio karo ir Daugėliškių bunkerio tyrimų pristatymas plačiai užsienio tyrinėtojų bendruomenei yra svarbus įvykis – tai Lietuvos naujausių laikų archeologijos kelio į tarptautinę areną pradžia. Užsienio archeologų susidomėjimas Rytų Baltijos regionu, Daugėliškių miško bunkerio tyrimų įvertinimas rodo, kad pradėtas darbas turi būti tęsiamas.

Apibendrinant reikia pasakyti, kad kiek daugiau nei dešimtmetį vykstančios CHAT konferencijos subūrė stiprią naujausių laikų archeologijos tyrinėtojų bendruomenę. Antai dalis Jungtinės Karalystės archeologų į konferenciją Čekijoje atvyko vien dėl kolegų tyrimų pristatymo ir po pranešimų vykstančių diskusijų. Šios konferencijos pranešimai, kaip įprasta, bus spausdinami „British Archaeological Reports“ tarptautinės serijos leidinyje, o naujausių laikų archeologijos tyrinėtojai 2015 m. rinksis jau į 13-ąją CHAT konferenciją Šefilde (Jungtinė Karalystė).

20-OJI EUROPOS ARCHEOLOGŲ ASOCIACIJOS KONFERENCIJA STAMBULE (20TH ANNUAL MEETING OF THE EUROPEAN ASSOCIATION OF ARCHAEOLOGISTS)

Europos archeologų asociacijos (toliau – EAA) konferencijos vyksta kasmet nuo 1994 m. 2014 m. rugsėjo 10–14 d. jubiliejinė, 20-oji, EAA konferencija vyko Turkijoje, Stambule. Palyginti su pastaraisiais metais, kuomet šį renginį organizuodavo gana nedideli miestai: 2011 m. – Oslas, 2012 m. – Hel-

LITERATŪROS SĄRAŠAS

Bird, C.E., 2013. *State-Sponsored Violence in the Soviet Union: Skeletal Trauma and Burial Organization in a Post-World War II Lithuanian Sample* (Doctoral dissertation). Michigan State University.

Garmus, A., Jankauskas, R., Urbanavičius, V., 1999. Prospects of Lithuanian Forensic Anthropology. *AML*, 6 (3), 238–241.

Jankauskas, R., 2009. Forensic Anthropology and Mortuary Archaeology in Lithuania. *Anthropologischer Anzeiger*, 67 (4), 391–405.

Jankauskas, R., Barkus, A., Urbanavičius, V., Garmus, A., 2005. Forensic Archaeology in Lithuania: the Tuskulėnai Mass Grave. *AML*, 12 (1), 70–74.

Petrauskienė, A., Petrauskas, G., 2014. Naujausių laikų konfliktų archeologija: Lietuvos partizaninio karo tyrimų atvejis. *Lietuvos archeologija*, 40, 221–253.

SANTRUMPOS

AML – Acta medica Lituanica

MGB – rus. *Министерство государственной безопасности* (Valstybės saugumo ministerija)

NKGB – rus. *Народный комиссариат государственной безопасности* (Valstybės saugumo liaudies komisariatas)

Gediminas PETRAUSKAS,
Aistė PETRAUSKIENĖ

sinkis, 2013 m. – Pilzenas, 2014 m. renginys vyko ištis įspūdingo dydžio ir praeities mieste. Stambule, 5461 km² plotą užimančiame metropolyje, gyvena daugiau kaip 14 mln. žmonių. Kaip savo kalboje pabrėžė EAA prezidentas prof. dr. Friedrichas Lüthas, viena iš priežasčių, kodėl nuspręsta konferenciją surengti Stambule, buvo ta, kad pastarosios trys vyko Europos šiaurėje, todėl būtinai reikėjo atsvaros pietuose. Dėl puikios geostrateginės padėties idealiai tiko Stambulas, jungiantis rytų, šiaurės, vakarų ir pietų šalių žmones bei kultūras.

Įvairios aplinkybės – geografinė padėtis, istorinė praeitis, turistų trauka – prisidėjo prie to, kad vis didesnę susidomėjimą įgaunanti EAA konferencija Stambule pasiekė rekordinį mastą. Ji buvo didžiausia dalyvių, reprezentuojamų šalių, sesijų, pranešimų skaičiumi iš visų iki šiol vykusių. Į ją atvyko per 2400 archeologų ir su archeologija susijusių specialistų iš daugiau kaip 74-ių šalių, 6-iomis pagrindinėmis temomis surengta 150 sesijų, kuriose skaityti 1929 žodiniai ir pristatyti 267 stendiniai pranešimai. Palyginimui: 2011 m. Osle buvo apie 800 dalyvių, 60 sesijų, 474 žodiniai, 92 stendiniai pranešimai; 2012 m. į Helsinkį atvyko apie 1100 dalyvių iš 41-os šalies, surengtos 75 sesijos; 2013 m. į Pilzeną suvažiavo apie 1400 dalyvių ir 48-ių šalių, vyko 91 sesija, skaityti 977 žodiniai, 196 stendiniai pranešimai.

Taigi didelis miestas, daugybė žmonių, didelė konferencija, daug dalyvių, didelė ir nelengva anotacijų knyga, kurią ne visuomet buvo patogų nešiotis karštomis dienomis, ir daug pranešimų apie mums visgi gana tolimus rytų, pietų kraštus... Pavarčius 618-os puslapių A4 formato anotacijų knygą galima pamatyti išpūdingą pranešimų skaičių ir įvairovę, bet daugelis jų mums buvo išties tolimi savo tematika – Afrikos, Azijos archeologijos klausimai. Be abejo, pati susitikimo vieta lėmė tokią pranešimų geografiją. Be to, būtent Stambule prie EAA prisidėjo Afrikos tyrėjų archeologų draugija (*angl.* Society of Africanist Archaeologists, SAFA), kuri organizavo ne vieną daugybės pranešimų sesiją ir pritraukė nemažai jomis besidominčių mokslininkų. Beje, prieš trejetą metų po EAA „skėčiu“ prisiglaudė ir Viduramžių Europos tyrimų kongresas (*angl.* Medieval Europe Research Congress, MERC) – nuo tol gausios „viduramžininkų“ sesijos rengiamos EAA konferencijų metu. Nemažai šio laikotarpio tyrėjų dalyvavo ir Stambulo konferencijoje. Dėl supran-

tamų priežasčių daugiau mums artimesnių temų ir pranešimų galima buvo išgirsti, pvz., Helsinkyje ir Pilzene. Galbūt todėl, kad su Šiaurės, Šiaurės rytų Europa susijusios temos Stambule nagrinėtos ne taip dažnai, net 3 lietuvių pranešimai skambėjo toje pačioje sesijoje, skirtoje Baltijos jūros regionui („Spread of Ideas, Things and People. Cross-cultural Contacts on Baltic Sea Area“), organizuotoje, beje, kolegų iš Lenkijos ir Latvijos. Tiesa, su tradicine ir sunkiai išvengiama didžiųjų konferencijų problema vis dėlto buvo susidurta – lyg tyčia panašios sesijos vyko tuo pačiu metu, o kadangi visa konferencija vyko dviejose vietose, suspėti į visus dominančius pranešimus niekaip nepavykdavo. Tačiau organizacija, turint omenyje renginio dydį, buvo gera – nuorodų, informacijos, ją suteikiančių savanorių tikrai pakako.

Džiugu, kad į Stambulą atvyko ir didžiausias iš visų EAA konferencijų lietuvių skaičius, tad vakarais, po sesijų, Stambulo senamiestyje prie stalelio susėsdavo nemažas kolegų iš Lietuvos būrelis, o prasilenkti senamiesčio gatvelėse tapo įprasta. Iš viso 15 lietuviškų pavardžių galima rasti anotacijų knygos autorių sąrašė, buvo pristatyta 10 žodinių ir stendinių pranešimų, be to, konferencijoje lankėsi ne tik pranešimų autoriai, bet ir 2016 m. Vilniuje vykščios 22-osios EAA konferencijos organizatoriai (dalis jų buvo ir pranešimų autoriai). Tad konferencija Stambule buvo didžiausia ne tik dalyvių, bet ir lietuvių, jų pranešimų skaičiumi. 2011 m. Osle buvo vos vienas „lietuviškas“ pranešimas, 2012 m. Helsinkyje – penki, o po metų Pilzene buvo galima sutikti jau visą dešimtį kolegų iš Lietuvos. Tad galima manyti, kad 2015 m. EAA konferencijoje Glazge dalyvaus dar daugiau Lietuvos mokslininkų, juo labiau kad tai bus paskutinis lietuvių pasižvalgymas EAA konferencijoje prieš 2016 m. startą Vilniuje.

Giedrė PILIČIAUSKIENĖ